

Driftsbudgettet

2022-2025

Budgetbemærkninger med
driftsbudgettet fordelt på udvalg og
bevillingsområder

Læsevejledning til budgetbemærkningerne

Budgettet skal løse flere forskellige opgaver. Der skelnes mellem den finansielle opgave, den bevillingsmæssige opgave og informationsopgaven.

Budgetbemærkningerne på drift og anlæg er med til at understøtte disse 3 opgaver. Her kan man finde oversigter over kommunens udgifter fordelt på de forskellige opgaveområder. Budgettet angiver størrelsen på det spillerum, der er overlagt til udvalgene og til forvaltningen og aftaleenhederne, når der i årets løb skal foretages økonomiske dispositioner.

Budgetbemærkningerne indeholder således en dybtgående redegørelse for budgettets forudsætninger og indhold med detailbemærkninger til de enkelte bevillingsområder og delområder. Bemærkningerne er opdelt i drift og anlæg og er efterfølgende inddelt efter politisk udvalg.

Budgetbemærkningerne på driften er inddelt i 4 afsnit:

Afsnit 1 indeholder en redegørelse for bruttobudgettet (budgettet opdelt i udgifter og indtægter) fordelt på delområder. Der vil være en tekstmæssig redegørelse for opgaverne under de enkelte delområder.

Afsnit 2 indeholder en redegørelse for målene på området, herunder indikator for målopfyldelsen. Måldelen er i budget 2022 frivillig, og fra budget 2023 udgår den helt af Randersmodellen.

I afsnit 3 gennemgås det 4-årige budget for området samt ændringer i forhold til sidste års budget. Endvidere vil der være en detaljeret beskrivelse af budgetforudsætningerne, herunder tildelingsmodeller og demografimodeller.

Afsnit 4 indeholder nøgletal for området. Nøgletallene hentes fra 6-by nøgletalsrapporten, og tallene fra Randers Kommune sammenlignes derfor med København, Aarhus, Aalborg, Odense og Esbjerg. Derudover vil der være en takstoversigt og en oversigt over aftaleenheder (hvis det er relevant for fagområdet).

Budgetbemærkningerne på anlæg er opdelt på udvalg og herefter er der udarbejdet et budgetskeam for hvert anlægsprojekt. For hvert anlægsprojekt fremgår en flerårig oversigt over rådighedsbeløbene samt en oversigt over frigivne anlægsbevillinger knyttet til rådighedsbeløbene. Der vil endvidere være en beskrivelse af projektets formål.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget

Bevillingsområder:

Kultur og fritid

Sundhed

Kultur og fritid

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingsområdet samt budgetbeløb for 2022:

Kultur og fritid	Udgift	Indtægt	Netto
Servicerammen	211,0	-36,0	175,0
1.1 Biblioteker	42,4	-1,9	40,5
1.2. Kultur	83,1	-29,1	54,0
1.3. Fritid og idræt	85,5	-4,9	80,6
I alt	211,0	-36,0	175,0

Note: Mio. kr. angivet i 2022-priser

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 175 mio. kr., fordelt med bruttoudgifter på 211 mio. kr. og bruttoindtægter på 36 mio. kr.

1.1 Biblioteket

Biblioteket er både det fysiske sted for kultur- og informationsformidling og det elektroniske bibliotek, hvor de forskellige serviceydelser tilbydes direkte via internettet.

Biblioteket har ifølge biblioteksloven til formål at "fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet". Det er lovmæssigt forpligtet til at sikre den frie og lige adgang til viden og information.

Randers Bibliotek består af hovedbiblioteket i Kulturhuset, filialer i Krstrup, Dronningborg og Langå samt en bogbus. Bibliotekerne har dels en åbningstid med betjening og dels en udvidet åbningstid med selvbetjening for filialernes vedkommende.

Kulturhuset rummer tre institutioner: Randers Bibliotek, Museum Østjylland og Randers Kunstmuseum. De løbende driftsudgifter til Kulturhuset fordeles forholdsmæssigt mellem de tre institutioner via Kulturhusets budget, der administreres af biblioteket.

Fritidscentret

Fritidscentret er organisatorisk en del af Biblioteket.

Fritidscentret stiller ledige lokaler til rådighed til den frie folkeoplysende virksomhed. Det sker via udlån og udleje af lokaler i henholdsvis Fritidscentret og Helligåndshuset. Endvidere administreres Kulturhuset Langå i samarbejde med en brugerbestyrelse. Både Fritidscentret og Kulturhuset i Langå benyttes også af foreninger uden for folkeoplysningsområdet.

1.2. Kultur

Kulturområdet består en række institutioner samt budget til tilskud mv.

Museum Østjylland

Museum Østjylland er en fusion af Kulturhistorisk Museum Randers, Djurslands Museum i Grenaa og Museet for Syddjurs i Ebeltoft.

Museum Østjylland er et kommunalt ejet, statsanerkendt museum, som drives i fællesskab af Randers, Norddjurs og Syddjurs Kommuner med Randers Kommune som driftsansvarlig. Museet modtager statstilskud efter Museumsloven.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget i Randers Kommune fungerer som museets bestyrelse. Der er etableret et præsidium bestående af formænd og næstformænd for kulturudvalgene i de tre kommuner, repræsentanter for museumsforeningerne i de tre kommuner og for museets personale. Præsidiet rådgiver og har indstillingsret over for museets bestyrelse.

Museum Østjylland er, som statsanerkendt museum, overordnet forpligtet til at belyse forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu. Museet skal sikre, at der for nuværende og kommende generationer findes en lokal kulturarv i form af genstande og viden knyttet til livet i byen og på egnen gennem tiderne. Det sker gennem museumslovens fem søjler: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.

I Randers omfatter Museum Østjylland foruden aktiviteterne i Kulturhuset, også Håndværksmuseet og Stadsarkiv Randers, ligesom Museum Østjylland er hovedindlejer i Fællesmagasinet for museer i Midt- og Østjylland.

Værket

Musik- og teaterhuset Værket er en kommunal institution, hvor aktiviteterne finansieres dels via det kommunale driftsbudget og dels via indtægter fra salg af billetter, sponsorbidrag og udlejning af lokaler. Aktiviteterne omfatter den løbende drift og vedligeholdelse af Værket, arrangementsvirksomhed samt udlejning af lokaler til faste brugere (Randers Teater, Musikskolen og Randers Kammerorkester) samt eksterne arrangører.

I 2016 blev Turbinen ombygget via en stor donation fra Herman Sallings Fond, og samtidig blev Turbinen udnævnt til regional spillested fra 1. januar 2017 i en 4 års periode. Turbinens ansøgning om fortsættelse som regionalt spillested fra 2021-24 blev afslået, hvilket betyder, at der vil ske ændringer fra 2021.

Randers Musikskole

Randers Musikskole er en kommunal musikskole for børn og unge, der også tilbyder undervisning til voksne. Musikskolens formål er at udvikle og fremme elevernes evner og kundskaber gennem sine undervisningstilbud samt i øvrigt at medvirke til fremme af det lokale musikmiljø.

Undervisningen foregår dels på en række folkeskoler og dels i musikskolens lokaler på Værket. Foruden undervisning individuelt eller på hold tilbydes eleverne deltagelse i orkestre og kor.

Udgifterne til aktiviteterne finansieres via deltagerbetaling, statstilskud og kommunale tilskud.

Kultur i øvrigt

Der ydes kommunale tilskud til afvikling af teaterforestillinger i Randers både gennem Randers Teaterforening og gennem tilskud til institutioners køb af teaterforestillinger. Staten yder refusion af sidstnævnte tilskud. Gennem teaterordningen "1-til-alle" er alle børn og unge sikret adgang til mindst én teaterforestilling hvert år. Der ydes endvidere tilskud til en række teatre, orkestre, musikforeninger og til

rytmiske musikgruppers udgifter til øvelokaler og spillesteder, og kunstnerkollektivers brug af fælles atelierer.

Under kultur hører Eventsekretariatet, hvis formål er, gennem et tættere samarbejde mellem kultur og erhverv, at skabe gode rammer for professionelt at udvikle, planlægge og gennemføre arrangementer og begivenheder i Randers.

I Randers Kommunes driftsbudget for Eventsekretariatet indgår kommunens tilskud til Randers Festuge på ca. 0,9 mio. kr. Der er endvidere afsat en pulje til igangsættelse af nye events. Puljen kan anvendes til finansiering af underskudsgarantier eller til konkret støtte til arrangementer på nationalt og internationalt plan, bl.a. topidrætsarrangementer og store koncerter. Midler fra puljen kan frigøres af et udvalg bestående af borgmester, udvalgsformand, kommunaldirektør og kulturdirektør.

Under dette område hører bevillingsmæssigt også en række selvejende institutioner. Randers Kommune yder tilskud til Randers Kunstmuseum, Randers Teater, tidligere Randers Egnsteater (herunder tilskud til talentskole), Randers Kammerorkester og Gaia.

Ud over tilskud til teater og musik yder Randers Kommune på kulturområdet også tilskud til en række andre kulturelle opgaver, herunder skulpturer, springvand, Nordisk Venskabsbyuge, Malvinas Hus, Asfergladen, musik og teaterforeninger, lokalhistoriske arkiver, børnekulturugen, Levende Sommer mv.

Randers Kommune udgør sammen med Viborg, Silkeborg og Horsens Kommune Kulturregion Østjysk Vækstbånd, der med 50 pct. statsrefusion gennemfører tværgående kulturprojekter i regionen. Det kommunale bidrag er 0,5 mio. kr. årligt.

Der er endvidere afsat midler til imødekomme af konkrete ansøgninger til kulturprojekter.

1.3 Fritid og idræt

Områderne fritid og idræt vedrører dels en række kommunalt bestemte områder og dels folkeoplysningsområdet, der er reguleret af folkeoplysningsloven. Folkeoplysningen i Randers skal sikre børn, unge og voksne alsidige tilbud om deltagelse i voksenundervisning og fritidsaktiviteter baseret på det folkelige og frivillige foreningsarbejde.

Folkeoplysningen støttes gennem tilskud til undervisning og aktiviteter. Kommunale lokaler stilles til rådighed for foreninger og aftenskoler, og der ydes tilskud til foreningers benyttelse af private lokaler. Der opkræves gebyr for fast brug af kommunale lokaler, og provenuet anvendes til tilskud, ud over det lovpligtige, til foreningernes egne lokaler. Der betales et gebyr for kommunale idrætshaller, svømmehaller og kunstgræsbaner, mens øvrige faciliteter stilles gratis til rådighed for foreninger. Der opkræves betaling for udleje til andre formål.

Midlerne til breddeidræt kan anvendes i kommunale, selvejende og foreningsejede faciliteter såvel indendørs som udendørs.

Randers Kommune yder herudover tilskud til driften af selvejende idrætshaller og forestår selv driften af tre idrætshaller og en multifunktionel atletikhal. Det er vedtaget, at de kommunale haller med tiden skal overvejes overgå til at være selvejende og pt. arbejdes der med projekt Forhallen i Spentrup og i den forbindelse at Spentrup-hallerne er de første, der overvejes at overgå til en status som selvejende hal.

Pasningen af de udendørs kommunale idrætsanlæg og de historiske byparker udføres af private entreprenører.

Randers er Team Danmark Eliteidrætskommune og udvikler talenter gennem særlige skole- og foreningstilbud.

Endvidere er Randers visionskommune for "Bevæg dig for livet", som er et nationalt samarbejde med et mål: Danmark skal være verdens mest aktive nation. Bevæg dig for livet er et samarbejde med DIF og DGI og på landsplan er projektet støttet af Trygfonden og Nordea-fonden.

2. Budgetmål i 2022 for kultur og fritidsområdet

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget godkendte på mødet den 5. maj 2021, at budgetmålene fra 2021 videreføres uændret til 2022.

Budgetmål				
Flere aktive borgere i Randers				
Begrundelse/udbygning				
Analyse af udviklingen af idrætsforeningerne i Danmark. Ved at styrke foreningslivet og forbedre idrætsfaciliteter i Randers skal flere indbyggere i kommunen dyrke sport og have mulighed for en aktiv fritid. Dette skal ske i relation til "Bevæg dig for livet".				
Politisk(e) målsætning(er)				
Attraktiv bosætningskommune				
	Vision 2022			
Indikator	Baseline 2017/2018	Delmåltal 2021	4-årigt måltal for 2022	Måltal for 2023

Budgetmål				
<p>MÅL 1: Forbedret placering i undersøgelse om Idrætsforeninger i Danmark.</p> <p>Undersøgelsen "Idrætsforeninger i Danmark - rammer og vilkår" kan identificere regionale forskelle og analysere den enkelte kommune på 21 forskellige parametre. Den samlede score er summen af placeringspoint kommunen har fået på de 21 parametre. Jo lavere score kommunen har, jo flere gode placeringer</p> <p>Målet er at Randers kommune ligger i den bedste halvdel ved næste måling i 2021, hvor placeringen i 2017 var nr. 60</p> <p><i>Måles som placering ud af alle 93 kommuner (Ø-kommuner tælles ikke med).</i></p> <p><i>*) Måles via DIF hver 4 år</i></p> <p><i>kommuneundersøgelse på idrætsområdet</i></p>	Placering som nr. 60 af landets kommuner	*	Placering som nr. 46 af landets kommuner	*
<p>MÅL 2: Stigende medlemstal i kommunens idrætsforeninger</p> <p><i>Måles som medlemstal over/under 25 år, som er medlem af en idrætsforening.</i></p> <p><i>De seneste år har medlemstallet været faldende i såvel Randers som på landsplan og målet sigter derfor i første omgang imod at stoppe den udvikling.</i></p> <p><i>Måles ved DGI's statistik og sammenholdes med Vision 25-50-75.</i></p>	42.000, heraf ca. 21.000 under 25 år	42.500, heraf ca. 21.250 under 25 år	44.000, heraf ca. 22.000 under 25 år	44.000, heraf ca. 22.000 under 25 år
<p>MÅL 3: De godkendte projekter ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter (19,5 mio. kr.) i perioden 2018-21 skal være gennemført ved byrådsperiodens afslutning.</p> <p><i>Måles ved, at projekterne er gennemført og budgetterne overholdt</i></p>				
Status/handlinger ift. at nå mål for vision 2022				
Budgetmålene foreslås videreført uændret.				

**) Måles via DIF hver 4. år, kommuneundersøgelse på idrætsområdet*

Budgetmål				
Kultur - Øge antallet af borgere, som bruger kommunens kulturinstitutioner og tilbud				
Begrundelse/udfyldning				
Randers Kommunes kulturinstitutioner er velbesøgte, og således nyder mange borgere allerede godt af de mange tilbud. Institutionerne har løbende fokus på, dels selvstændigt og dels i samarbejde med partnere, at etablere kulturelle aktiviteter og arrangementer, som foregår "ude af huset". Der er et ønske om at øge diversiteten blandt de besøgende og skabe målrettet formidling til potentielle nye brugere.				
Politisk(e) målsætning(er)				
Flere skal modtage kommunens kulturelle tilbud, der bidrager til livslang læring og demokratisk dannelse.				
Indikator	Vision 2022			Måltal for 2023
	Baseline 2017/2018	Delmåltal 2021	4-årigt måltal for 2022	
MÅL 4: Antallet af besøgende ved følgende kulturinstitutioner (Værket, Randers Bibliotek, Museum Østjylland, Randers Teater, Randers Kunstmuseum samt Randers Kammerorkester) forøges i forhold til baseline 2017/18.	Værket: 81.800 Biblioteket: 550.000 Museum Østjylland (Randers): 42.000 Randers Teater: 21.600 Randers Kunstmuseum: 40.000 Randers Kammerorkester: 21.400	Værket: 83.000 Biblioteket: 555.000 Museum Østjylland (Randers): 44.000 Randers Teater: 22.600 Randers Kunstmuseum: 41.000 Randers Kammerorkester: 22.000	Værket: 85.000 Biblioteket: 560.000 Museum Østjylland (Randers): 45.000 Randers Teater: 23.600 Randers Kunstmuseum: 42.000 Randers Kammerorkester: 22.400	Som 2022
Status/handlinger ift. at nå mål for vision 2022				
<i>Budgetmålene foreslås videreført uændret.</i>				

3. Tal og forudsætninger

3.1. Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser budgettet fra 2022 til 2025.

Kultur og Fritid	2022	2023	2024	2025
Servicerammen	175,0	175,2	176,3	175,8
Biblioteker	40,5	40,5	40,5	40,5
Kultur	54,0	53,8	53,8	53,3
Fritid og idræt	80,6	80,9	82,0	82,0

Note: Mio. kr. angivet i 2022-priser

3.2. Ændringer over år

Nedenstående tabel viser med udgangspunkt i budgettet for 2021, ændringerne til budget 2022 samt overslagsårene 2023-2025.

Kultur og Fritid	Ændring til 2022	Ændring til 2023	Ændring til 2024	Ændring til 2025
Udgangspunkt 2021-budget	178,2	178,2	178,2	178,2
Ingen prisfremskrivning	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Midlertidig bevilling til Randers Stadsarkiv falder bort pr. 1. april 2022	-0,5	-0,7	-0,7	-0,7
Rengøring på Randers Bibliotek overført til Ejendomsservice	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Budgetændringer fra tidligere år				
Dronningborg-hallen – ydelsestilskud	0,0	1,1	2,1	2,1
4-årig bevilling (2021-24) til Turbinen ved ophør som regionalt spillested	0,0	0,0	0,0	-0,5
Midler til Kristrup Kunstgræsbane	0,2	0,2	0,2	0,2
Helårseffekt af besparelse, Randers Bibliotek	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Besparelse på kulturstøttemidler	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Helårseffekt, reduktion af tilskud, selvejende institutioner	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Ikke udmøntede rammebesparelser på kultur- og fritidsområdet	0,0	-0,7	-0,7	-0,7
PL og øvrige ændringer	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1
I alt	175,0	175,2	176,3	175,8

Note: Mio. kr. angivet i 2022-priser

3.3. Budgetforudsætninger

Tildelingsmodeller

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget beslutter ultimo hvert år Randersordningen for det kommende år. Kriterierne for 2022 besluttet efter budgetvedtagelsen, men de aktuelt gældende for 2021 kan findes på kommunens hjemmeside via [følgende link](#).

Randersordningen 2021

Randersordningen er Randers Kommunes tilskudsordning til frivillige folkeoplysende foreninger under folkeoplysningsloven. Tilskudsordningen omfatter kursustilskud, medlemstilskud, gebyrordning og ekstra kommunalt lokaletilskud, herunder hallejetilskud.

For at opnå tilskud efter Randersordningen skal foreningen være hjemmehørende i Randers Kommune. Foreningen skal samtidig være godkendt af folkeoplysningsudvalget som en frivillig folkeoplysende forening i henhold til reglerne i folkeoplysningsloven med tilhørende bekendtgørelse og vejledning, og der skal opkræves deltagerbetaling (kontingent).

Foreningen skal have en almennyttig og kontinuerlig aktivitet. Foreningen skal således have planlagte aktiviteter for børn og unge inden for foreningens formål mindst 20 gange årligt fordelt over mindst 5 måneder. Foreninger - udelukkende for medlemmer med handicaps - kan modtage tilskud, uanset at kravet om aktiviteter for børn og unge ikke aktuelt kan opfyldes.

Midlerne til Randersordningen for det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde fastsættes af byrådet efter forslag fra folkeoplysningsudvalget.

Midlerne opdeles i tre puljer:

1. Ekstra lokaletilskud, herunder hallejetilskud.
2. Kursus- og medlemstilskud
3. Udviklingsmidler

Ekstra lokaletilskud

En kommune kan opkræve gebyrer for benyttelsen af kommunale lokaler, hvis indtægten anvendes til forbedring af det lokaletilskud, som skal ydes efter folkeoplysningsloven. Randers Kommune opkræver gebyrer med henblik på at yde ekstra lokaletilskud

Udover hallejetilskud ydes tilskud til sportsskoler, udleje til kommunale institutioner og til hvervingsarrangementer. Foreninger, der har udgifter til egne eller lejede lokaler, får efter folkeoplysningsloven 65 pct. tilskud til de tilskudsberettigede lokaleudgifter. I Randers Kommune er tilskudsprocenten på 65 pct. hævet til 75 pct., bortset fra tilskuddet til energiodgifter, der er på 65 pct.

25-års-reglen

Hvis en forening har medlemmer over 24 år (ledere, instruktører og bestyrelsesmedlemmer indgår ikke ved opgørelsen), foretages der efter folkeoplysningsloven en forholdsmæssig nedsættelse af lokaletilskuddet. I Randers Kommune er denne nedsættelse ophævet pr. 1. januar 2010 for foreninger, der tilrettelægger og gennemfører aktiviteter for børn og unge under 25 år.

Kursustilskud

Der ydes tilskud med 75 pct. af udgifterne til kurser i Danmark for nuværende og kommende ledere. Tilskud ydes til kursus- og opholdsudgifter. Til hver enkelt person kan der på et år højst ydes tilskud med 30.000 kr. Ud fra foregående års erfaringer afsættes der et beløb til kursustilskud af den samlede pulje til kursus- og medlemstilskud. Hvis beløbet ikke anvendes, overføres det til følgende års medlemstilskud. Hvis beløbet ikke er tilstrækkeligt, afholdes merudgifterne af de afsatte midler til medlemstilskud.

Lokal kursusvirksomhed

Der afsættes et beløb svarende til 1/5 af det beløb, der er afsat til kursustilskud, til anvendelse til lokal kursusvirksomhed, foredrag og foreningsudvikling. Beløbet administreres af fritids- og kulturafdelingen.

De lokale kurser retter sig særligt mod de foreninger, der ikke via medlemskab af overliggende kreds- eller landsorganisationer har mulighed for at deltage i lederuddannelse og til tværgående kursusvirksomhed, der

medvirker til fortsat udvikling af foreningerne. Eventuelle ubrugte midler overføres til efterfølgende års medlemstilskud.

Medlemstilskud

Restbeløbet efter fradrag af beløb til ekstra lokaletilskud, hallejetilskud, kursustilskud og udviklingsmidler anvendes til medlemstilskud. Tilskuddet gives til aktive medlemmer i aldersgruppen 0-24 år, som har været kontingentbetalende medlem af foreningen i mindst tre måneder.

Udviklingspulje

Der afsættes en udviklingspulje på 0,4 mio. kr. Puljen kan søges af alle godkendte frivillige folkeoplysende foreninger til initiativer og projekter, der skaber udvikling i foreningernes organisering, aktiviteter, faciliteter mv. Projekter med tværgående indhold og med integration af 'ikke allerede foreningsaktive personer' prioriteres. Fordeling af tilskud foretages af folkeoplysningsudvalget.

Randersordningen revideres en gang årligt for det kommende år efter indstilling fra folkeoplysningsudvalget.

Tilskud til selvejende haller

Tilskudsordningen indeholder flere elementer:

1. Tilskud til ydelser på kommunalt godkendte lån anvendt til opførelse af hallen.
2. Fast tilskud, der består af 3 elementer: Et grundtilskud, et arealtilskud og et tilskud til de haller, der er forpligtede til at stille timer til rådighed for lokale skoler og institutioner.
3. Et variabelt tilskud, der afhænger af det antal timer, som udlejes til godkendte folkeoplysende foreninger.

Formålet med tilskudsmodellen er at sikre en generel tilskudsmodel, der er tilpasset de forskellige forhold uden, at der skal laves en lang række særaftaler. Modellen tilsigter at opfylde to formål: Budgetmæssig stabilitet gennem et forholdsvis stort fast tilskud, så hallerne forud for budgetåret kender hovedparten af indtægtsgrundlaget (og kommunen hovedparten af udgifterne). Og for hallerne et incitament til at sikre størst mulig udlejning ved at timetilskuddet, tillagt foreningernes egenbetaling, mindst dækker marginalomkostningerne ved at holde åbent.

Det forudsættes i tilskudsmodellen, at der udarbejdes en kontrakt mellem kommunen og den enkelte institution. I kontrakten specificeres foruden tilskudsmodellen en række nærmere betingelser for tilskudsydelsen, herunder f.eks. krav til regnskaber, nedbringelse af energiudgifter og udarbejdelse af vedligeholdelsesplaner.

Tilskuds aftale for aftenskolerne i Randers Kommune

Kommunerne er efter folkeoplysningsloven forpligtet til at yde tilskud til aftenskoler, men den enkelte kommune fastlægger selv niveauet.

Der kan efter loven ikke ydes tilskud til undervisning mv., hvis formålet er agitation, behandling, underholdning, forkyndelse eller udbredelse af overtro. Der kan endvidere ikke ydes tilskud til undervisning inden for spil, idræt og sports- og konkurrencepræget virksomhed. Kommunen kan fravige disse begrænsninger og fastlægge nærmere retningslinjer for, hvad der ligger i disse begreber.

Tilskud til den folkeoplysende virksomhed sker på baggrund af tilskudsbrøker. Tilskudsbrøkerne kan efter loven højst være:

1/3 af udgifterne til lærer- og lederløn i den almene undervisning.

8/9 af udgifterne til lærer- og lederløn i handicapundervisningen.

5/7 af udgifterne til lærer- og lederløn i instrumentalundervisning.

Folkeoplysningsudvalget har fastsat en anvendelse af de maksimale tilskudssatser i Randers Kommune, bortset fra tilskud til handicapundervisningen, hvor tilskudsbrøken er fastsat til 7/9.

Hvis ansøgningerne om tilskud overstiger budgettet, nedsættes tilskuddet forholdsmæssigt til alle ansøgere.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1. Nøgletal

Nettodriftsudgifter, kr. pr. indbygger

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Fritid	710	922	1.067	919	847	1.054
Kultur	535	793	719	689	506	526
Bibliotek	420	349	410	412	416	404
I alt	1.665	2.065	2.196	2.020	1.769	1.984

Af ovennævnte nøgletal ses, at Randers Kommunes udgifter til fritid er næstlavest blandt 6-byerne, til kultur lavest blandt 6-byerne, mens udgifterne til biblioteker ligger på niveau med de fleste øvrige kommuner.

4.2. Takster

Der henvises til den samlede takstoversigt i årsbudgettet på Randers Kommunes hjemmeside ([se mere her](#))

4.3 Oversigt over aftaleenheder

På kultur- og fritidsområdet er der som ovenfor nævnt fire aftaleenheder, Museum Østjylland, Randers Bibliotek, Randers Musikskole og Værket

Hertil kommer en række selvejende kulturinstitutioner: Gaia, Randers Kunstmuseum, Randers Kammerorkester og Randers Teater.

Budgetterne for de respektive aftaleenheder ser således ud:

Aftaleenheder, kultur og fritid	Udgift	Indtægt	Netto
Museum Østjylland	22,4	-11,2	11,2
Randers Bibliotek	44,2	-2,6	41,6
Randers Musikskole	10,4	-4,7	5,7
Værket	18,9	-8,7	10,2
I alt	95,9	-27,2	68,7

Note: Mio. kr. angivet i 2022-priser

Sundhed

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingsområdet samt budgetbeløbene for 2022:

Sundhed	Udgift	Indtægt	Netto
Serviceammen	121,9	-3,8	118,1
1.1 Vederlagsfri fysioterapi	26,6	0,0	26,6
1.2 Rehabilitering	23,3	0,0	23,3
1.3 Sundhedsfremme og forebyggelse	16,4	-3,5	12,9
1.4 Andre sundhedsudgifter	5,7	0,0	5,7
1.5 Sundhedspleje	14,8	0,0	14,8
1.6 Tandpleje	35,0	-0,3	34,7
Udenfor serviceammen	384,0	0,0	384,0
1.7 Medfinansiering på sundhedsområdet	384,0	0,0	384,0
I alt	505,9	-3,8	502,1

Note: Mio. kr. angivet i 2022-priser

Serviceammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 118,1 mio. kr., fordelt med 121,9 mio. kr. i udgifter og 3,8 mio. kr. i indtægter.

Randers Sundhedscenter, der er beliggende på Thors Bakke, er samlende for indsatsen på sundhedsområdet.

Randers Sundhedscenter danner rammen for hovedområderne indenfor sundhedsfremme og forebyggelse, sundhedspleje, rehabilitering og tandplejen. Regionale og private sundhedsaktører herunder jordemodercenter, blodprøvetagning, donortapning, mammografi, praktiserende læger/speciallæger, psykologer, apotek mv. har også til huse i sundhedscentret.

Yderligere holder høre- og synssamarbejdet mellem Randers, Favrskov, Norddjurs og Syddjurs også til på Randers Sundhedscenter. Organisatorisk hører samarbejdet under sundhedsområdet, men økonomisk hører det under omsorgsområdet.

1.1 Vederlagsfri fysioterapi

Kommunerne betaler udgifterne til den vederlagsfri fysioterapi, som ordineres af de praktiserende læger, primært til handicappede, hvorfor kommunen ikke har væsentlig indflydelse på udgiftsniveauet.

1.2 Rehabilitering/genoptræning

Kommunerne har hovedansvaret for det meste af genoptræningen efter hospitalsbehandling, hvor hospitalerne sender genoptræningsplanerne til kommunen.

Genoptræningen foregår primært ved Rehabiliteringsenheden i Randers Sundhedscenter og i Nellemanhuset under omsorgsområdet. Fra 1. juli 2018 har borgeren endvidere kunnet vælge en godkendt privat leverandør, hvis ikke genoptræningsplanen har kunnet igangsættes inden for syv kalenderdage.

Der er samtidig også iværksat en række rehabiliteringsprogrammer i forhold til personer med KOL, kræft, senhjerneskode, hjerteproblemer, diabetes og lænderyg.

1.3 Sundhedsfremme og forebyggelse

Bevillingen dækker en række forebyggende tiltag med henblik på at højne den generelle sundhedstilstand i Randers Kommune, herunder Randers Sundhedshøjskole.

Ved budgetaftalen for budget 2021-24 blev der i årene 2021 og 2021 årligt afsat 1,5 mio. kr. til pulje til sundhedsfremme, der i foråret 2021 er udmøntet for 2021 og i efteråret 2021 udmøntes for 2022.

1.4 Andre sundhedsudgifter

Ved kommuneaftalerne mellem Regeringen og KL for 2013, 2014 og 2015 blev der tilført kommunerne varige midler med henblik på styrkelse af det nære sundhedsvæsen og sikre bedre sammenhæng for patienter med behandlingsforløb på tværs af sektorerne. Beløbet anvendes blandt andet til at reducere antallet af uhensigtsmæssige genindlæggelser, forebyggelige indlæggelser, uhensigtsmæssige akutte korttidsindlæggelser og færdigbehandlede patienter, der optager en seng på sygehusene samt til delvis dækning af den opgaveglidning, der i disse år foregår mellem sygehusvæsenet og kommunerne.

1.5 Sundhedsplejen

Alle børnefamilier i Randers Kommune kan hente råd og vejledning hos sundhedsplejen. Sundhedsplejerskerne er særligt uddannede til at arbejde med sundhed hos familier med børn, såvel spædbørn som småbørn og skolebørn.

I forbindelse med fødsler omfatter sundhedsplejens tilbud et besøg i hjemmet under graviditeten samt et antal besøg efter fødslen. Sundhedsplejerskerne fungerer også som konsulenter for daginstitutionerne og tilbyder en række undersøgelser i forbindelse med skolegangen.

Ved budgetlægningen for 2014 blev projekt "Familieiværksættere" iværksat. Det er et undervisningstilbud med fødsels- og forældrekursus til førstegangsførelse. Endvidere har Sundhedsplejen givet tilbud om parterapi med henblik på at øge trivslen i familierne og reducere antallet af skilsmisser. Projekterne er løbende forlænget ved senere budgetlægninger, og ved budgetlægningen for 2020 blev projektet forlænget 2021 ud.

Sundhedsplejen har siden 2014 været en del af et projekt for moderat og svært overvægtige børn. Tilbuddet, som blev forlænget til 2018, viser særdeles gode resultater og har på grund af den store efterspørgsel en ventetid på 6-7 måneder. Ved budgetaftalen for 2020-23 er det besluttet at videreføre projektet varigt.

1.6 Tandplejen

Den kommunale tandpleje er en kombineret skoletandpleje og småbørnstandpleje, der sikrer at alle børn og unge fra 3-års alderen og til og med det 17. år tilbydes tandpleje og tandregulering efter behov. Herudover tager tandplejen sig af omsorgs- og specialtandpleje for ældre og handicappede, der ikke kan benytte de almindelige tandplejetilbud.

På byrådsmødet den 17. juni 2019 blev der vedtaget en ny struktur på tandplejens område (se beskrivelser af [den nye struktur her](#) eller se [byrådsdagsorden](#) og vælg datoen 17.juni 2019).

I den nye struktur vil de hidtidige 10 tandklinikker blive samlet til 5 i perioden 2020-22, der vil have til huse på hhv. Thors Bakke, Korshøjskolen, Bjerregrav Skole, Nørrevangsskolen samt Tirsdalens Skole. Samtidig bibeholdes klinikken på Østervangsskolen som tandklinik for særligt socialt udsatte.

Til dette er der givet en bevilling på 10,6 mio. kr. fordelt med 10,1 mio. i anlæg og udstyr samt en forundersøgelse på 0,5 mio. kr.

Anlægsinvesteringerne er forudsat afdraget over en længere årrække udover budgetperioden. Derfor er der i 2023 teknisk indregnet den forventede besparelse i årene 2024-2032 på 9 mio. kr.; ved de kommende budgetlægninger, vil disse blive fordelt på de følgende år.

Fra 1. oktober 2020 er det ved lov besluttet, at der indføres vederlagsfri socialtandpleje for udsatte borgere; dette tilbud vil blive givet på Østervangsskolen og betyder at samarbejdet med Børsterne, som har været et tilbud baseret på frivillige kræfter, ophører.

2. Budgetmål i 2022 for sundhedsområdet

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget godkendte i mødet den 5. maj 2021 at budgetmålene fra 2021 videreføres uændret til 2022.

Budgetmål				
Andelen af rygere falder				
Begrundelse/udbygning				
<i>Rygning er den risikofaktor, hvor forebyggelsesindsatser potentielt kan bidrage mest til at reducere sygdom og dødelighed. I gennemsnit dør en dagligryger mere end 10 år tidligere end en person, der aldrig har røget. Randers kommune har en rygerandel på 18 pct., hvor gennemsnittet i Region Midtjylland er 16 pct.</i>				
Politisk(e) målsætning(er)				
<i>Flere skal mestre eget liv</i>				
	Vision 2022			
Indikator	Baseline 2017/2018	Delmåltal 2021	4-årigt måltal for 2022	Måltal for 2023
MÅL 1: Antal borgere i rygestoptilbud	160	200	300	300
MÅL 2: Andel rygere i Randers kommune	18%	*	16%	*
Status/handlinger ift. at nå mål for vision 2022				
<i>Budgetmålene foreslås videreført uændret</i>				

* Andel rygere i kommunen opgøres i sundhedsprofilen for Region Midtjylland, som offentliggøres hver 4.år. Næste gang i 2022.

Budgetmål				
Løft af den fysiske og mentale sundhed				
Begrundelse/udbygning				
<p>Fysisk aktivitet og bevægelse er omdrejningspunkt, men også den mentale sundhed er i fokus gennem inddragelse af frivillighed, foreningsliv, arbejdsliv, samvær, glæden ved bevægelse og udgangspunkt i den enkeltes livssituation på kurserne.</p> <p>Den mentale sundhed påvirkes positivt gennem oplevelsen af at kunne forbedre de daglige sundhedsvaner.</p> <p>Indgangsvinklen til arbejdet i lokalområderne er 'supersætning' og partnerskaber med henblik på at øge den fysiske og mentale sundhed blandt borgerne.</p> <p>De borgere med mentale udfordringer, der har behov for en indsats i forhold til at mestre dagligdagen, tilbydes kurset "Lær at tackle angst og depression".</p>				
Politisk(e) målsætning(er)				
Flere skal mestre eget liv				
	Vision 2022			
Indikator	Baseline 2017/2018	Delmåltal 2021	4-årigt måltal for 2022	Måltal for 2023
MÅL 3: Antal borgere, der deltager i aktiviteter gennem Sundhedshøjskolens partnerskaber.	400	500	600	600
Status/handlinger ift. at nå mål for vision 2022				
Budgetmålet foreslås videreført uændret				

Budgetmål				
Kost/overvægt – Færre med usundt kostmønster og ingen stigning i antallet af svært overvægtige				
Begrundelse/udbygning				
<p>Kosten spiller en stor rolle i befolkningens sundhedstilstand. Usund kost er blandt andet forbundet med en øget forekomst af type 2-diabetes, svær overvægt og kortere levealder. Der er stor social ulighed i kostvaner. Sammenlignet med hele Region Midtjylland er der en signifikant større andel med usundt kostmønster i Randers Kommune.</p>				
Politisk(e) målsætning(er)				
Flere skal mestre eget liv				
	Vision 2022			
Indikator	Baseline 2017/2018	Delmåltal 2021	4-årigt måltal for 2022	Måltal for 2023

<p>MÅL 4: Andelen af borgere med usundt kostmønster skal reduceres Målet for 2022 er 15 pct. med usundt kostmønster, svarende til andelen i hele Region Midtjylland, mod den nuværende andel i Randers Kommune på 17 pct. Måles når næste sundhedsprofil for Region Midtjylland offentliggøres i 2022.</p>	17%	*	15%	*
<p>MÅL 5: Ingen stigning i andelen af svært overvægtige * Svær overvægt anses for at være en af de største udfordring for folkesundheden, mens moderat overvægt især er relevant i et forebyggelses-perspektiv. Et væggtab kan være en meget vanskelig opgave for den enkelte, ligesom et solidt og varigt væggtab tager lang tid at gennemføre. Det er vigtigt at forebygge, at moderat overvægtige ikke udvikler svær overvægt. Siden 2010 har der været en stigning i andelen af svært overvægtige i Randers Kommune. Målet for 2021 er, at stigningen i andelen af svært overvægtige standses og bibeholdes på 19 %. Måles når næste sundhedsprofil for Region Midtjylland offentliggøres i 2022.</p>	19%	*	19%	*
<p>Status/handlinger ift. at nå mål for vision 2022</p>				
<p><i>Budgetmålet foreslås videreført uændret</i></p>				

* Der offentliggøres kun tal hver 4. år, hvilket sker i sundhedsprofilen for Region Midtjylland, som offentliggøres hver 4.år. Næste gang i 2022.

<p>Budgetmål</p>				
<p>Social ulighed i sundhed skal nedbringes</p>				
<p>Begrundelse/udbygning</p>				
<p><i>Rehabiliteringsenheden ønsker et øget fokus på ulighed i sundhed ved at øge antallet af særligt tilrettelagt indsatser for borgere med lav sundhedskompetence. Sundhedsplejen arbejder med at nedbringe den sociale ulighed i sundhed gennem en effektiv og rettidig indsats for de familier, som har de dårligste forudsætninger for at sikre deres børn en tryk og sund opvækst. Der er fokus på at øge antallet af indsatser overfor målgruppen.</i></p>				
<p>Politisk(e) målsætning(er)</p>				
<p>Flere skal mestre eget liv</p>				
<p>Indikator</p>	<p>Vision 2022</p>			
	<p>Baseline 2017/2018</p>	<p>Delmåltal 2021</p>	<p>4-årigt måltal for 2022</p>	<p>Måltal for 2023</p>

Sundhed

MÅL 6: Nye indsatser for kronikere (KOL, hjerte, Diabetes, ryg) med lav sundhedskompetence Der laves i dag 40 screeninger af sundhedskompetence-niveauet og målet ved udgangen af byråds-perioden er, at der er udviklet og implementeret 4 nye indsatser.	40	42	44	44
MÅL 7: Udvikling og implementering af indsatser for sårbare og udsatte gravide og små-børnsfamilier "Babyklubben" i Nordbyen og indsatsen for sårbare gravide er iværksat. Målet er at der ved udgangen af byrådsperioden er mindst 6 forskellige indsatser for forskellige målgrupper.	2	3	6	6
MÅL 8: "Fælles gravidteam for sårbare gravide", som blev etableret i 2016 er blevet godt forankret og iværksættes for alle gravide, hvor det er relevant. Der blev i 2017 afholdt ca. 20 netværksmøder og dette forventes ved udgangen af byrådsperioden øget til 100.	20	75	100	100
Status/handlinger ift. at nå mål for vision 2022				
<i>Budgetmålene foreslås videreført uændret.</i>				

2. Tal og forudsætninger

2.1. Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser det vedtagne budget for 2021 samt budgettet fra 2022 til 2025.

Sundhed	2022	2023	2024	2025
Servicerammen	118,1	115,7	115,7	115,7
Vederlagsfri fysioterapi	26,6	26,6	26,6	26,6
Rehabilitering	23,3	23,3	23,3	23,3
Sundhedsfremme og forebyggelse	12,9	11,3	11,3	11,3
Andre sundhedsudgifter	5,7	5,7	5,7	5,7
Sundhedspleje	14,8	14,8	14,8	14,8
Tandpleje	34,7	34,1	34,1	34,1
Udenfor servicerammen	384,0	384,0	384,0	384,0
Medfinansiering på sundhedsområdet	384,0	384,0	384,0	384,0
I alt	502,1	499,6	499,6	499,6

Note: Mio. kr. angivet i 2022-priser

2.2. Ændringer over år

Nedenstående tabel viser med udgangspunkt i budgettet for 2021, ændringerne til budget 2022 samt overslagsårene 2023-2025.

Sundhed

Sundhed	Ændring til 2022	Ændring til 2023	Ændring til 2024	Ændring til 2025
Udgangspunkt 2021-budget	120,2	120,2	120,2	120,2
Ingen prisfremskrivning 2022	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Budgetændringer fra tidligere år:				
Sundhedscenter i Havndal – helårseffekt af merbevilling	0,2	0,2	0,2	0,2
Pulje til sundhedsfremme 2021-22	0,0	-1,5	-1,5	-1,5
Bevilling vedr. overvægtige børn mhp. på at fjerne venteliste udløber i 2022	0,0	-0,2	-0,2	-0,2
Ny struktur i tandplejen – anlægsudgifter afdrages over 10 år frem til 2032	-0,3	-0,9	-0,9	-0,9
Familieiværksættere/PREP ophører med udgangen af 2021	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Besparelse, sundhedsteamet	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2
PL og øvrige ændringer mv.	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	118,1	115,7	115,7	115,7

Note: Mio. kr. angivet i 2022-priser

2.3. Budgetforudsætninger

Lovgrundlag

Lovgrundlag på Medfinansieringsområdet	Sundhedsloven, herunder særligt §§ 13 og 14 omkring finansiering. Endvidere findes bestemmelser i Lov om regionernes finansiering med tilhørende bekendtgørelser mv.
Lovgrundlag på tandpleje- og sundhedsplejeområdet	Sundhedsloven: Forebyggelse og sundhedsfremme: Kapitel 35, §119 Sundhedspleje: Kapitel 36, §§ 120-126 Tandpleje: kapitel 37, §§ 127-137. Genoptræning og Vederlagsfri fysioterapi: kapitel 39, §140 og kap. 39a, §140a-b Finansiering af sundhedsydelser: kapitel 77, §§247-251a

Budgettet baserer sig på en fremskrivning af tidligere budgetter tilrettet med byrådets tillægsbevillinger med undtagelse af medfinansieringsområdet.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Nettodriftsomkostninger til sundhed, herunder tandpleje

Kr. Pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Sundhed						
Aktivitetsbestemt medfinansiering ¹	3.237	3.928	3.251	4.477	3.844	3.314
Almen ambulant genoptræning ^{2,4}	147	160	188	65	416	326
Specialiseret ambulant genoptræning	10	15	17	16	9	16
Vederlagsfri fysioterapi	180	166	162	170	221	89
Sundhedsfremme og forebyggelse ³	197	178	214	306	156	391
Færdigbehandlede patienter - somatik	1	8	3	1	-3	1
Færdigbehandlede patienter - psykiatri	11	7	0	2	3	26
Hospice	27	31	25	37	14	17
Kommunalt sundhedsplejetjeneste	237	271	234	139	160	268
Andre sundhedsudgifter	27	37	44	34	66	40
I alt	4.074	4.801	4.137	5.248	4.886	4.489
Tandpleje						
Børne- og ungdomstandpleje 0-17 år	260	252	273	340	296	256
Omsorgstandpleje	16	21	32	1	11	20
Specialtandpleje	16	24	31	24	27	16
I alt	292	297	336	365	334	292

Tablel 40 | Nettodriftsomkostninger i kr. pr. indbygger

¹⁾ Aktivitetsbestemt medfinansiering. Her skal bemærkes, at disse udgifter har været fastfrosset siden 2019, da Sundhedsstyrelsen ikke har kunnet lave data for området.

²⁾ Almen ambulant genoptræning. Her er sket en afgrænsning med Ældreområdet, hvor udgifter under funktion 4.62.82, gr. 001, der vedrører genoptræning efter serviceloven, er flyttet til Ældreområdet. Herudover gælder det, at der i Københavns Kommunes opgørelse er medtalt udgifter til rehabilitering på specialiseret niveau - disse udgifter svarer til 97 kr. pr. indbygger.

³⁾ Sundhedsfremme og Forebyggelse Her har Københavns Kommune medtalt udgifter til arbejdsmiljø for alle medarbejdere i kommunen.

⁴⁾ Tallene for Randers Kommune indeholder udover udgifter til genoptræningsplaner endvidere udgifter til forløbsprogrammer mv.

Af nøgletallene ses, at Randers kommune har den næsthøjeste udgift på sundhedsområdet og 3. højeste til tandpleje. En årsag hertil er blandt andet befolknings sammensætningen i de 6 kommuner, hvilket medfører at Randers Kommune har en høj relativ høj udgift til aktivitetsbestemt medfinansiering og afledt heraf også til genoptræning samt til vederlagsfri genoptræning. Det bemærkes (jf. også note 4) at der i udgifterne til genoptræning også indgår udgifter til forløbsprogrammer mv., der i andre kommuner registreres på anden måde.

4.2. Takster

	Takst for 2022	Takst for 2021
Omsorgstandpleje: forpligter kommunerne til at tilbyde forebyggende og behandlende tandpleje til personer, der på grund af nedsat førlighed eller vidtgående fysisk eller psykisk handicap kun vanskeligt kan udnytte de almindelige tandplejetilbud. Egenbetalingen udgør		550
Specialtandpleje: for udviklingshæmmede og sindslidende. Egenbetaling udgør		2.250

Note: Satserne er lovbestemte og satserne for 2022 offentliggøres først senere